

תאריך: 26 לדצמבר 2017

לכבוד

רכז משק/מנהל קהילה/מנהל מש"א

הנדון: הצטרפות לארגון מעסיקים – התאחדות חקלאי ישראל

בתקופה האחרונה פנתה התאחדות חקלאי ישראל ללקוחות רבים של משרדנו והציעה להם להצטרף לארגון המעסיקים שהיא מקימה. הפנייה נעשתה על מנת להקים ארגון מעסיקים גדול וחזק בתחום החקלאות. מאחר שמדובר בנושא רוחבי שמתייחס לקיבוצים וללקוחות רבים שלנו ומאחר שהצטרפות לארגון מעסיקים נושאת בחובה השלכות ומשמעויות שונות, נתייחס בחוזר זה למשמעויות וההשלכות הכרוכות בהצטרפות לארגון מעסיקים.

מבוא – המצב המצוי

1. כידוע, בענפים רבים קיימים הסכמים קיבוציים בין ארגון מעסיקים לבין ארגון עובדים, המסדירים את יחסי הצדדים וזכויות העובדים.
2. הסכמים קיבוציים חלים רק על מעסיקים החברים בארגון המעסיקים החתום על ההסכם. החוק מאפשר לשר העבודה להרחיב בצו הוראות מהסכמים קיבוציים ולפרסם צו הרחבה אשר יחול על כל מקומות העבודה בענף.
3. בענף החקלאות קיימים שני צווי הרחבה משנת 2001 – האחד מיועד לעובדים "רגילים" והשני מיועד ל"עובדים בדירוג חודשי מנהלי". צווי הרחבה אלו הרחיבו הוראות מהסכמים קיבוציים שנחתמו בענף החקלאות. הסכמים קיבוציים אלה נחתמו בין התאחדות האיכרים בישראל (ארגון מעסיקים) לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה.
4. בתחילת שנת 2015 נחתם הסכם קיבוצי נוסף בין התאחדות האיכרים בישראל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה. נכון להיום, לא פורסם צו הרחבה להסכם קיבוצי זה.
5. מכאן, שעל מעסיקים בתחום החקלאות חלים כיום צווי ההרחבה משנת 2001 בעוד שעל מעסיקים שחברים בהתאחדות האיכרים חל גם ההסכם הקיבוצי משנת 2015. נציין כי בד"כ חתימה על הסכם קיבוצי חדש מבטלת את ההסכם הקיבוצי הקודם וממילא את צווי ההרחבה שהרחיבו את הוראותיו (ס' 31 לחוק הסכמים קיבוציים). אלא שבמקרה הנוכחי נפסק כי ההסכם הקיבוצי הישן לא בוטל ולכן גם צווי ההרחבה נותרו בתוקף (סב"א 13899-12-15 ארגון מעבידים לחקלאי הערבה נ' הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרד הכלכלה ואח').

שלמה כהן
עומר כהן *
נעמי אשחר
מיכל ינאי
פלג רחמן
נעה חשמונאי
ליאת לפיד
גיל דגן
אורטל גל - ערד
איתי ציון
אבידן רם
יואב שימשי
מורן קורן
רותם ליכטנשטיין
עדי סולומון - וייס
אסף אלבו
אורטל לוי
גלעד אוברמן
דוד חזן
עומר בכמן
אריק בלפר
אדוה פריפז כהן
רועי כנפו
דניאל עין דור
מור איציק
שי נותקין פולניצר
מיכל יפרח
אלירן יוסף
רומן צ'רני
ספיר חזן
אביטל אופק
אריאל לוינר
ליהי חן
מור גץ
ירון זיגלר
* נוטריין

הצטרפות לארגון מעסיקים

6. התאחדות חקלאי ישראל פנתה למעסיקים בתחום החקלאות להצטרף אליה. מטרת ההצטרפות היא הקמת ארגון מעסיקים חדש ושונה מארגון המעסיקים הפעיל כיום בענף החקלאות - התאחדות האיכרים.

7. להצטרפות לארגון מעסיקים יש מספר השלכות שהעיקרית שבהן היא חלות ההסכם הקיבוצי על המעסיק וממילא התחייבות לשלם את שכר עובדיו בהתאם להסכם הקיבוצי שייחתם. מאחר שמדובר רק בשלב הראשוני של הצטרפות לארגון מעסיקים ומאליו מובן שאין עדיין הסכם קיבוצי, **הרי שלא ניתן לדעת מה יהיה בהסכם הקיבוצי ומה הזכויות שהעובדים יקבלו**. בנוסף לחתימה על הסכם קיבוצי עשויות להיות **שתי השלכות נוספות:**

7.1. ככלל הסכם קיבוצי חל על המעסיק ולא על עובדים ספציפיים. לכן, **עלול להיווצר מצב שההסכם הקיבוצי שייחתם יחול על כל עובדי הקיבוץ** (לדוגמה: גם על עובדי חינוך בקיבוץ...). לדעתנו ניתן יהיה לקבוע בהסכם הקיבוצי שהוא יחול רק על עובדים בענפי החקלאות עצמם, אך צריך להיות ערים לבעייתיות האפשרית.

בקיבוצים שבהם קיים תאגיד נפרד שמרכז את הפעילות בתחום החקלאות המצב פשוט יותר, שכן במקרה כזה לא הקיבוץ יצטרף לארגון המעסיקים אלא רק תאגיד החקלאות.

7.2. מעסיקים שחברים בארגון מעסיקים **צריכים לשלם דמי חבר לארגון**. נציין כי לפי הדין הקיים מעסיקים שאינם חברים באיגוד מעסיקים צריכים לשלם **דמי טיפול לארגון המעסיקים שפועל בתחומם**. לכלל זה יש חריגים שנקבעו בתקנות, כשאחד החריגים הוא קיבוץ שכן בתקנות נקבע שקיבוץ יהיה פטור מדמי טיפול. נציין **כי לאחרונה ישנם קולות לביטול החרגת הקיבוצים** (רק לפני מספר חודשים עלתה הצעה בוועדת העבודה לביטול הפטור).

8. כמובן שלהצטרפות לארגון מעסיקים יש גם יתרונות:

8.1. קיומו של גוף שדואג לאינטרסים של החקלאים מתוך היכרות עם אינטרסים אלה.

8.2. הגעה להסכם קיבוצי חדש שיכול לתת מענה לאתגרים הנוכחיים בתחום החקלאות. הסכם כזה צריך להיות לדעתנו פשוט ונוח ליישום וזאת בשונה מצווי ההרחבה הנוכחיים (שפורסמו בשנת 2001) או מההסכם הקיבוצי שנחתם בחודש פברואר 2015.

8.3. הצטרפות לארגון מעסיקים וחתימה על הסכם קיבוצי מקשה מאוד (ולעיתים אף מונעת לחלוטין) את האפשרות להגשת תביעה ייצוגית בתחום דיני העבודה. חוק תובענות ייצוגיות קובע שלא ניתן להגיש תביעה ייצוגית נגד מעסיק שחל עליו הסכם קיבוצי.

8.4. ארגון מעסיקים טוב הוא ארגון שמלווה את המעסיקים, מארגן ימי עיון, מסייע ביישום ההסכם הקיבוצי וכיו"ב.

המלצתנו

9. כפי שניתן לראות יש פנים לכאן ולכאן בהחלטה אם להצטרף לארגון מעסיקים. לדעתנו ההחלטה צריכה להתקבל בהתאם לתועלת שתצמח מהצטרפות לארגון המעסיקים ומיכולתו של הארגון לקדם את האינטרסים של חבריו.
10. בשיחות שערכנו לאחרונה עם התאחדות חקלאי ישראל קיבלנו את הרושם כי מטרת ההתאחדות היא להיטיב עם המעסיקים. בנוסף, בכוונתם להגיע להסכם קיבוצי נכון ומתאים למציאות העכשווית. עוד התרשמנו כי מדובר בניסיון אמיתי וכן לרכז מאמץ קבוצתי על מנת לייצג נאמנה את המעסיקים בתחום החקלאות ובפרט את הקיבוצים שכיום לא מיוצגים בהתאחדות האיכרים.
11. בנסיבות אלה, **ולא בלי חשש**, אנו ממליצים להצטרף לארגון המעסיקים התאחדות חקלאי ישראל. חשוב להדגיש כי ההצטרפות היא אקט וולונטרי ועל כן, אם בעתיד יתברר שהארגון לא ממלא אחר התקוות שתלו בו או שהוא לא מצליח לקדם הסכם קיבוצי טוב יותר, יוכל כל אחד מהמעסיקים להחליט אם הוא נשאר בארגון או פורש ממנו.

ב ב ר כ ה ,

מחלקת דיני עבודה,

שלמה כהן ושות', עורכי דין ומגשרים